

คำนำ

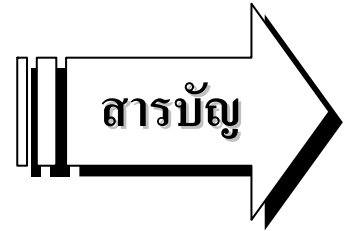
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้ชักชวนแนวทางการจัดทำและประสานแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.2551-2553) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับจังหวัดและคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอ เป็นผู้รับผิดชอบในการประสานการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ จัดทำ/ทบทวนกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาฯ และกำหนดขอบเขตประเภทโครงการที่เกินศักยภาพฯ ของ อปท.ในเขตจังหวัดนครสวรรค์ และส่งให้ อปท.ในเขตจังหวัดนครสวรรค์ และคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอทราบ ภายในเดือนกุมภาพันธ์ 2550

คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับจังหวัด จึงได้เชิญประชุมผู้บริหารท้องถิ่นทุกแห่ง ท้องถิ่นอำเภอทุกอำเภอและภาคีการพัฒนาทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชนในเขตจังหวัด เพื่อนำข้อมูลปัญหาความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) มาพิจารณาประกอบเพื่อให้กรอบยุทธศาสตร์ฯ สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาของแผนพัฒนาระดับต่าง ๆ ปัญหาความต้องการของประชาชน และวัฒนธรรมของท้องถิ่นในแต่ละด้านอย่างบูรณาการ เสร็จเรียบร้อยแล้ว เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2550 ต้องขอขอบคุณคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับจังหวัด ผู้บริหารท้องถิ่นทุกท่าน ท้องถิ่นอำเภอทุกอำเภอและภาคีการพัฒนา ตลอดจนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ที่ได้ร่วมกันดำเนินการจัดทำกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครสวรรค์ จนสำเร็จลุล่วงเป็นไปด้วยความเรียบร้อยแล้วเสร็จตามที่กำหนด

(นายอำนาจ ศิริชัย)

นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครสวรรค์

ประธานคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับจังหวัด

บทที่	รายการ	หน้า - หน้า
ส่วนที่ 1	บทนำ	1-1 - 1-20
ส่วนที่ 2	แนวคิดในการกำหนดกรอบยุทธศาสตร์ฯ	2-1
ส่วนที่ 3	- กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดนครสวรรค์ ประจำปี 2551-2555	3-1 - 3- 5
	- ขอบเขต/ประเภทโครงการที่เกินศักยภาพของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครสวรรค์	3-6 - 3-8

ส่วนที่ 1

บทนำ

บทนำ

1. วัตถุประสงค์ในการจัดทำกรอบยุทธศาสตร์ ฯ

- 1.1 เพื่อเป็นกรอบในการจัดทำแผนพัฒนาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งในจังหวัดนครสวรรค์
- 1.2 เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดทำแผนพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ตลอดจนมีการบูรณาการร่วมกันได้อย่างชัดเจน

2. ขั้นตอนในการจัดทำกรอบยุทธศาสตร์ ฯ

2.1 คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับจังหวัด จัดทำกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครสวรรค์ โดยเชิญประชุมผู้บริหารท้องถิ่นทุกแห่งในเขตจังหวัดและภาคีการพัฒนาทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชน เพื่อนำข้อมูลปัญหาความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) มาพิจารณาประกอบ เพื่อให้กรอบยุทธศาสตร์ฯ สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาของแผนพัฒนาระดับต่าง ๆ ปัญหาความต้องการของประชาชน และวัฒนธรรมของท้องถิ่นในแต่ละด้านอย่างบูรณาการ

2.2 เมื่อจัดทำกรอบยุทธศาสตร์เสร็จเรียบร้อยแล้วจัดส่งกรอบยุทธศาสตร์ฯ ดังกล่าว ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.2551-2553) ของตนเอง พร้อมทั้งแจ้งคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอทราบ

3. ประโยชน์ของการจัดทำกรอบยุทธศาสตร์ ฯ

- 3.1 ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีแผนพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ สามารถนำไปตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง
- 3.2 ทำให้แผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบูรณาการร่วมกัน และสามารถใช้งบประมาณอย่างประหยัดและคุ้มค่า

4. ข้อมูลทั่วไป/ศักยภาพการพัฒนาของจังหวัด

1. สภาพภูมิศาสตร์

1.1 ลักษณะที่ตั้ง/อาณาเขต

ที่ตั้งเฉพาะ จังหวัดนครสวรรค์ตั้งอยู่ระหว่างละติจูดที่ 15 องศา 40 ลิปดาเหนือ กับละติจูด 16 องศา 10 ลิปดาเหนือ และระหว่างลองจิจูด 99 องศา 5 ลิปดาตะวันออก กับลองจิจูด 100 องศา 50 ลิปดาตะวันออก อยู่บริเวณตอนกลางของประเทศไทยเหนือเส้นศูนย์สูตร ก่อนไปซีกโลกด้านตะวันออก

ที่ตั้งสัมพันธ จังหวัดนครสวรรค์อยู่ในเขตภาคเหนือตอนล่าง หรือภาคกลางตอนบนของประเทศไทย คาบเกี่ยวระหว่างภาคเหนือกับภาคกลาง ห่างจากกรุงเทพมหานครไปทางทิศเหนือโดยทางรถยนต์เป็นระยะทาง 237 กิโลเมตร ทางรถไฟเป็นระยะทาง 250 กิโลเมตร

อาณาเขต จังหวัดนครสวรรค์ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง 8 จังหวัด คือ

ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอบางมูลนาก อำเภอโพทะเล กิ่งอำเภอบึงนาราง จังหวัดพิจิตร

อำเภอขามเฒ่า และกิ่งอำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอเมืองอุทัยธานี อำเภอสว่างอารมณ์ และอำเภอทัพทัน

อุทัยธานี อำเภอเมืองชัยนาท อำเภอสรรพยา และอำเภอมโนรมย์

ชัยนาท อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี อำเภอบ้านหมี่ อำเภอหนองม่วง

และอำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอบึงสามพัน และอำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก อำเภอสว่างอารมณ์ และอำเภอลานสัก

จังหวัดอุทัยธานี

1.2 ขนาดและรูปร่าง

ขนาด จังหวัดนครสวรรค์มีพื้นที่ประมาณ 9,597,677 ตารางกิโลเมตร หรือ 5,998,548 ไร่ แบ่งเขตการปกครองเป็น 13 อำเภอ กับ 2 กิ่งอำเภอ คือ อำเภอเมืองนครสวรรค์ อำเภอเก้าเลี้ยว อำเภอโกรกพระ อำเภอชุมแสง อำเภอตากฟ้า อำเภอตากสิน อำเภอท่าตะโก อำเภอบรรพตพิสัย อำเภอพยุหะคีรี อำเภอไพศาลี อำเภอลาดยาว อำเภอหนองบัว อำเภอแม่วงก์ กิ่งอำเภอชุมตาบง และกิ่งอำเภอแม่เปิน เมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่น ๆ ในประเทศไทย นครสวรรค์เป็นจังหวัดขนาดกลาง

รูปร่าง ของจังหวัดนครสวรรค์มีลักษณะเป็นแนวยาวจากทิศตะวันตกกับทิศตะวันออก รูปร่างคล้าย ๆ กับผีเสื้อกางปีกบิน

ภาพที่ 1-1 แผนที่จังหวัดนครสวรรค์

1.3 ภูมิประเทศ

จังหวัดนครสวรรค์อยู่ในธรณีโครงสร้างของแม่น้ำเจ้าพระยาหรืออยู่ในบริเวณที่เรียกว่า “กรaben” (Graben) อายุทางธรณีของพื้นที่เหล่านี้มีตั้งแต่เก่าแก่ที่สุด จนกระทั่งถึงปัจจุบัน กลุ่มหินที่สำคัญ เช่น บริเวณภูเขาสูงทางตะวันตกของอำเภอลาดยาวเป็นหินอายุเก่าแก่ที่สุด คือกลุ่มหินอุทัยธานี อายุประมาณ มหายุคพรีแคมเบรียน (มากกว่า 600 ล้านปี)

บริเวณเขาหลวง เป็นหินทัฟไฟ เขามะโน เขาหน่อ เขาแก้ว เป็นหินปูนและหินอ่อน ส่วนเขากบเป็นหินเชิร์ต กลุ่มหินเหล่านี้อายุประมาณยุคดิโอเนียน-โซลูเรียน (440 ล้านปี)

หินปูน พบมากในอำเภอตากฟ้า อำเภอพยุหะคีรี อำเภอตากลิ อายุประมาณยุคเพอร์เมียน (270-280 ล้านปี)

บริเวณเขาชนกัน ในอำเภอลาดยาว เป็นหินทรายสีแดง หินดินดาน หินกรวดมน และหินกรวดภูเขาไฟ อายุประมาณยุคจูแรสสิก (180 ล้านปี)

ส่วนหินอัคนี มีอายุประมาณมหายุคเมโซโซอิก (135-230 ล้านปี) มีทั้งที่ต้นตัวพื้นเปลือกโลกและต้นตัวภายในเปลือกโลก เช่น หินแกรนิต หินไดออไรต์ แอนดีไซต์

จากสภาพพื้นฐานทางโครงสร้างธรณีดังกล่าวมาแล้ว มีผลทำให้ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดนครสวรรค์ คล้ายแอ่งกระทะ โดยพื้นที่ตอนกลางของจังหวัดเป็นแอ่งที่ต่ำของที่ราบน้ำท่วมถึง สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 22 เมตร แต่บริเวณทางทิศตะวันออกและทางทิศตะวันตก จะมีระดับค่อย ๆ สูงขึ้น ๆ โดยเฉพาะทางด้านทิศตะวันตกสุดในอำเภอแม่วงก์พื้นที่มีระดับสูงมากถึง 1,780 เมตร ที่เขาตอโจ จากลักษณะภูมิประเทศที่ปรากฏ สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 เขตย่อย คือ

1.3.1 เขตภูเขาสูงด้านตะวันตก อยู่ทางด้านตะวันตกของอำเภอแม่วงก์เป็นต้นกำเนิดของลำน้ำแม่วงก์และแม่น้ำสะแกกรังบริเวณนี้เป็นพื้นที่แห่งเดียวของจังหวัดที่ยังมีสภาพป่าดงดิบหลงเหลืออยู่ เพราะเป็นที่สูงและเป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติแม่วงก์-แม่เปิน ภูเขาสำคัญในเขตนี้ คือ เขาชนกัน มีลำน้ำแม่วงก์ตัดผ่านช่องเขาในลักษณะร่องน้ำ (Watergap) เนื่องจากเขตนี้เป็นที่สูงและภูเขา จึงมีประชากรอาศัยอยู่เพียงเล็กน้อย

1.3.2 เขตที่ราบเนินตะกอนรูปพัด เป็นพื้นที่ต่อเนื่องมาจากเขตภูเขาสูงด้านตะวันตก อยู่ในอำเภอลาดยาว เนื่องจากพื้นที่ค่อนข้างลาดเทจากที่สูงทางทิศตะวันตกไปทางทิศตะวันออก จึงทำให้ชุมชนลาดยาวประสบปัญหาเกี่ยวกับน้ำท่วมเป็นประจำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อป่าในเขตป่าสงวนแห่งชาติถูกทำลายไปทำให้สภาวะน้ำท่วมมีความรุนแรงมากขึ้นพื้นที่บริเวณนี้ปัจจุบันมีการปลูกพืชไร่เช่น ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง แต่พื้นที่ราบต่ำใช้ทำนา ประชากรอาศัยอยู่หนาแน่นเป็นหย่อม ๆ แถบบริเวณลุ่มน้ำ

1.3.3 เขตที่ราบขั้นบันไดทางตะวันออก เป็นขอบเขตของที่ราบขั้นบันได ซึ่งต่อเนื่องมาจากจังหวัดเพชรบูรณ์ พื้นที่มีภูเขาซึ่งผ่านการสึกกร่อนมาก ทำให้ภูเขาที่เหลืออยู่มีระดับสูงไม่มากนัก ประกอบกับพื้นที่สูง ๆ ต่ำ ๆ เป็นลอนคลื่น ทำให้ประชากรตั้งถิ่นฐานกระจายเป็นหย่อม ๆ นอกจากการทำนาในพื้นที่ราบลุ่มแล้ว เขตนี้ นับว่ามีความสำคัญมากในการปลูกพืชไร่ เช่น ข้าวฟ่าง ข้าวโพด ถั่วเขียวถั่วมัน

อ้อย ฝ้ายและ มันสำปะหลัง เนื่องจากพื้นที่ค่อนข้างสูงและขาดแคลนน้ำในการเพาะปลูก แม้ว่าบางแห่งจะมีคลองชลประทานช่วยบ้างก็ตาม เช่นอำเภอตากลี ดังนั้นประชากรจึงไม่ค่อยหนาแน่นนัก

1.3.4 เขตที่ราบลุ่มตอนกลาง คือพื้นที่สองฝั่งของแม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำปิง และแม่น้ำน่าน มีพื้นที่ครอบคลุมอาณาเขตกว้างขวางมากกว่าทุกเขต มีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่นที่สุด เนื่องจากเป็นพื้นที่ราบลุ่มดินค่อนข้างอุดมสมบูรณ์ เหมาะแก่การทำนา ดังนั้นเขตนี้จึงเป็นแหล่งผลิตข้าวเด่นกว่าเขตอื่น ๆ ส่วนพืชไร่ ก็มีการปลูกร่วมด้วยในพื้นที่ระดับสูงชัน เช่น อ้อย ข้าวฟ่าง ข้าวโพด ถั่วเขียวฝักมัน เป็นต้น

จากสภาพที่ราบลุ่มดังกล่าว ทำให้เกิดแหล่งน้ำสำคัญเนื่องจากตอนกลางของจังหวัดนครสวรรค์เป็นพื้นที่แอ่งน้ำต่ำ จึงเป็นที่รองรับน้ำจากหลายสายที่ไหลมารวมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งเป็นแม่น้ำสายสำคัญที่สุดในประเทศไทย รวมทั้งมีบึงขนาดใหญ่ที่สุดของประเทศ คือบึงบอระเพ็ด ซึ่งมีเนื้อที่ประมาณ 132,737 ไร่ ตั้งอยู่ระหว่างเขตติดต่อกับ 3 อำเภอ คือ อำเภอเมืองนครสวรรค์ อำเภอชุมแสง และอำเภอท่าตะโก สำหรับแหล่งน้ำอื่น ๆ คือ แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำปิง แม่น้ำน่าน และลำน้ำแม่่วงก็ นอกจากนี้ยังมีคลองและหนองน้ำต่าง ๆ อีกเป็นจำนวนมากทำให้ประชากรของจังหวัดนครสวรรค์มีอาชีพเด่นอีกอย่างหนึ่ง คือการประมงโดยประชากรจะมีการเลี้ยงปลาทั้งในบ่อ และในกระชัง โดยเฉพาะการเลี้ยงปลาในบ่อ อำเภอที่มีจำนวนบ่อเลี้ยงปลามากที่สุดคือ อำเภอชุมแสง สำหรับการเลี้ยงปลา ในกระชัง ประชาชนนิยมเลี้ยงกันบริเวณริมสองฝั่งของลำน้ำน่าน และลำน้ำเจ้าพระยาเริ่มตั้งแต่ตำบลมะมั่ง อำเภอชุมแสง จนถึงอำเภอพยุหะคีรี

1.4 ภูมิอากาศ

จังหวัดนครสวรรค์ มีลักษณะภูมิอากาศประเภททุ่งหญ้าเมืองร้อน (Aw) คือ ค่อนข้างร้อนและแห้งแล้ง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสถิติต่าง ๆ ดังนี้

1.4.1 อุณหภูมิ

ในช่วงระยะเวลา 6 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2544 – 2549) จังหวัดนครสวรรค์มีอุณหภูมิสูงสุดและต่ำสุด ดังนี้

ตารางที่ 1-1 อุณหภูมิต่ำสุดและสูงสุดของจังหวัดนครสวรรค์ ปี พ.ศ. 2544 – 2549

ปี พ.ศ.	อุณหภูมิต่ำสุด		อุณหภูมิสูงสุด	
	องศาเซลเซียส	เดือน	องศาเซลเซียส	เดือน
2544	14.20	ธันวาคม	41.50	เมษายน
2545	14.70	มกราคม	41.30	เมษายน
2546	13.00	ธันวาคม	41.00	พฤษภาคม
2547	15.30	ธันวาคม	41.50	เมษายน
2548	12.50	มกราคม	40.70	เมษายน
2549	15.30	มกราคม	40.10	เมษายน

ที่มา : www.nakhonsawan.go.th

1.4.2 ปริมาณน้ำฝน

ในช่วงระยะเวลา 6 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2544 – 2549) จังหวัดนครสวรรค์มีปริมาณน้ำฝนในแต่ละปี ดังนี้

ตารางที่ 1-2 ปริมาณน้ำฝนจังหวัดนครสวรรค์ ปี พ.ศ. 2544 – 2549

ปี พ.ศ.	ปริมาณน้ำฝนรวมทั้งปี (มิลลิเมตร)	ปริมาณน้ำฝนมากที่สุด		ปริมาณน้ำฝนน้อยที่สุด	
		เดือน	ปริมาณ	เดือน	ปริมาณ
2544	1,090.80	พฤษภาคม	217.00	ธันวาคม	0.00
2542	1,366.20	กันยายน	306.80	กุมภาพันธ์	0.00
2546	1,111.00	กันยายน	258.40	ธันวาคม	0.00
2547	929.00	กันยายน	302.30	ธันวาคม	0.00
2548	1,229.60	กันยายน	294.50	มกราคม	0.03
2549	1,221.20	กันยายน	258.00	มกราคม	0.00

ที่มา : www.nakhonsawan.go.th

2. ทรัพยากรธรรมชาติ

2.1 ดิน

พื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดนครสวรรค์เป็นแอ่งตรงกลาง ยกตัวสูงขึ้นไปทางทิศตะวันตกและทิศตะวันออก ดินที่เกิดขึ้นจากวัสดุต้นกำเนิดในลักษณะหรือสภาพพื้นที่ประเภทต่าง ๆ กัน ซึ่งพอจะแบ่งออกได้เป็น 8 ประเภท คือ

2.1.1 ที่ราบน้ำท่วมถึง (Flood Plain) เป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ทางตอนกลางของพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ เป็นผลจากการไหลของน้ำ ตะกอนที่มีเนื้อหยาบ จะอยู่ใกล้ลำน้ำ ทำให้เกิดสันริมน้ำตะกอน เนื้อละเอียดถูกพัดพาไปในที่ลุ่ม (River Basin) ความอุดมสมบูรณ์ของดินปานกลาง ส่วนใหญ่จะใช้ประโยชน์ในการทำนาและปลูกไม้ผลต่าง ๆ ในบริเวณสันริมน้ำ

2.1.2 ลานตะพักลำน้ำกลางเก่ากลางใหม่ (Semi – Recent Terrace) เป็นพื้นที่ที่มีอายุมากกว่า อยู่สูงกว่าและไกลจากแม่น้ำมากกว่าบริเวณที่ราบน้ำท่วมถึง น้ำจากแม่น้ำท่วมไม่ถึงพบเป็นบริเวณกว้างทางตอนเหนือของอำเภอบรรพตพิสัย อำเภอท่าตะโก ทางทิศตะวันออกของอำเภอหนองบัว และบริเวณตอนกลางของอำเภอลาดยาว ดินบริเวณนี้จึงมีวัสดุต้นกำเนิดมาจากตะกอนที่มีเนื้อละเอียดหรือปานกลางพื้นที่บริเวณนี้ใช้ประโยชน์ในการทำนาในที่ลุ่มและปลูกพืชไร่บนที่ดอน

2.1.3 ลานตะพักลำน้ำระดับต่ำ (Low Terrace) เป็นบริเวณที่มีอายุมากกว่าที่ราบน้ำท่วมถึงและลานตะพักน้ำกลางเก่ากลางใหม่ ปัจจุบันใช้ประโยชน์ในการทำนาซึ่งบางบริเวณเปลี่ยนสภาพมาจากป่าแดง และบางส่วนที่ยังคงเป็นสภาพป่าแดงที่เสื่อมโทรมอยู่พบในเขตอำเภอหนองบัว อำเภอไพศาลี

2.1.4 ลานตะพักน้ำระดับสูง (High Terrace) เป็นบริเวณที่เกิดจากการทับถมของตะกอนจากลำน้ำเก่าที่มีอายุมากที่สุด ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอหนองบัวและอำเภอไพศาลี การระบายน้ำดีอยู่ในระดับดีถึงดีมาก ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ในปัจจุบันถูกใช้ประโยชน์ในการปลูกพืชไร่ เป็นป่าเสื่อมโทรม และที่รกร้างว่างเปล่า

2.1.5 เนินตะกอนรูปพัดติดต่อกัน (Coalescing Fans) เกิดจากน้ำของลำห้วย และลำธารต่าง ๆ ที่พัดพาเอาตะกอนมาทับถม ในบริเวณปากทางของหุบเขาต่าง ๆ พบเป็นบริเวณกว้างทางด้านทิศตะวันตกของอำเภอลาดยาวซึ่งมีเทือกเขาสูงและลำห้วยมากลักษณะของดินส่วนใหญ่ เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ดินร่วนเหนียวปนทราย ดินร่วนเหนียวปนกรวด มีการระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ ปัจจุบันถูกใช้ประโยชน์ในการปลูกพืชไร่ และบางส่วนเป็นป่า

2.1.6 ลานตะพักปูนมาร์ล (Marl Terrace) พบเป็นบริเวณกว้าง อยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของจังหวัดนครสวรรค์ บริเวณเขตอำเภอตากฟ้าอำเภอตากฟ้าลักษณะดินมีเนื้อดินเป็นดินเหนียว ดินร่วนเหนียว ดินร่วน ดินเหนียวปนกรวดหิน การระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์สูง ปัจจุบันใช้ประโยชน์ในการปลูกพืชไร่

2.1.7 พื้นที่ผิวที่เหลื่อมล้ำจากการกัดกร่อน (Dissected Erosion Surface) บริเวณนี้มีการปรับพื้นที่ให้ราบเรียบลงโดยการชะล้างพังทลายของหินพื้นฐานต่าง ๆ ลักษณะของดินมีเนื้อดินเป็นดินเหนียว ดินร่วนเหนียว ดินร่วน ดินเหนียวปนกรวดหิน การระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ของดินปานกลางถึงสูง ปัจจุบันถูกใช้ประโยชน์ในการปลูกพืชไร่

2.1.8 ภูเขา (Mountain) เป็นบริเวณที่มีความลาดชันมากกว่าร้อยละ 35 พบมากทางด้านทิศตะวันตกของจังหวัด เขตติดต่อกับจังหวัดอุทัยธานีและจังหวัดตาก ทางด้านทิศตะวันออก ซึ่งส่วนใหญ่ดินบริเวณนี้เนื้อดินมีลักษณะเป็นดินร่วนดินเหนียวและดินเหนียวที่มีการระบายน้ำดี ในปัจจุบันมีบางส่วนยังคงสภาพเป็นป่าไม้ ซึ่งมีลักษณะหินโผล่อยู่โดยทั่วไปและบางส่วนถูกบุกรุกทำลายใช้เพาะปลูกพืชไร่

2.2 น้ำ

ทรัพยากรน้ำของจังหวัดนครสวรรค์ ได้มาจากแหล่งที่สำคัญ ๆ 3 แหล่ง คือ แหล่งน้ำผิวดิน แหล่งน้ำใต้ดิน และแหล่งน้ำชลประทาน ดังนี้

2.2.1 แหล่งน้ำผิวดิน

แหล่งน้ำผิวดิน ได้แก่ น้ำในแม่น้ำและลำห้วยลำคลองสายต่าง ๆ ซึ่งมีต้นกำเนิดจากภูเขาทางด้านทิศตะวันออก และทิศตะวันตกของจังหวัด มีต้นกำเนิดจากที่อื่นแล้วไหลผ่านจังหวัดนครสวรรค์ แม่น้ำสายใหญ่ที่มีประโยชน์และมีความสำคัญต่อความเป็นอยู่และเศรษฐกิจของประชากร ได้แก่ แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำปิง แม่น้ำยม และแม่น้ำน่าน นอกนั้นเป็นลำน้ำสายเล็ก ซึ่งส่วนใหญ่จะไหลลงสู่แม่น้ำดังกล่าวเกือบทั้งสิ้น ดังนั้น แหล่งน้ำผิวดินในจังหวัดนครสวรรค์ที่สำคัญ ๆ จึงได้แก่

(1) **แม่น้ำเจ้าพระยา** เกิดจากการไหลมารวมกันของแม่น้ำปิงและแม่น้ำน่านที่บริเวณปากน้ำโพ ในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ แล้วไหลลงทางทิศใต้สู่ที่ราบลุ่มภาคกลางตอนใต้ และออกสู่ทะเล ที่อ่าวไทย เป็นแม่น้ำสายสำคัญที่มีประโยชน์ทั้งทางการเกษตร การคมนาคม และการอุตสาหกรรม การอุปโภคบริโภคของบริเวณริมสองฝั่งแม่น้ำมาเป็นเวลาช้านานแล้ว และยังเป็นแหล่งประมงน้ำจืดที่สำคัญอีกด้วย

(2) **แม่น้ำปิง** เป็นลำน้ำสายใหญ่ที่มีต้นกำเนิดมาจากเทือกเขาภาคเหนือ ไหลผ่านท้องที่อำเภอบรรพตพิสัย อำเภอเก้าเลี้ยว มาบรรจบกับแม่น้ำน่านเป็นแม่น้ำเจ้าพระยาบริเวณตำบลปากน้ำโพ เป็นแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญอีกสายหนึ่ง ทั้งในด้านการเกษตรอุตสาหกรรม การอุปโภคบริโภค ของประชากรบริเวณสองฝั่งแม่น้ำ

(3) **แม่น้ำน่าน** เป็นลำน้ำสายใหญ่ มีต้นกำเนิดมาจากเทือกเขาฝิ่ปันน้ำ จังหวัดน่าน ไหลผ่านจังหวัดสำคัญ คือ พิชณุโลก พิษณุตร และผ่านท้องที่อำเภอชุมแสงเข้าอำเภอเมืองนครสวรรค์ก่อนมาบรรจบกับแม่น้ำปิงที่ตำบลปากน้ำโพ เป็นแหล่งน้ำที่ใช้ประโยชน์ทั้งด้านการเกษตร การคมนาคม การอุปโภคบริโภค เช่นเดียวกัน

(4) **แม่น้ำยม** ต้นกำเนิดเกิดจากเทือกเขาในจังหวัดแพร่ ไหลผ่านจังหวัดสุโขทัย และจังหวัดกำแพงเพชรในภาคเหนือลงมาจนบรรจบกับแม่น้ำน่านที่ตำบลกษัย อำเภอชุมแสง สามารถใช้ประโยชน์ในด้านการเกษตรและการอุปโภคบริโภคของประชากรบริเวณสองฝั่งแม่น้ำได้เป็นอย่างดีอีกส่วนหนึ่ง

(5) **ลำน้ำแม่วังค์** ต้นกำเนิดจากเทือกเขาสูงในเขตจังหวัดตาก ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของจังหวัดนครสวรรค์ ไหลผ่านท้องที่อำเภอลาดยาว เป็นแม่น้ำวังมาแล้วไหลลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยา ที่จังหวัดอุทัยธานี เป็นลำน้ำที่มีน้ำไหลผ่านตลอดทั้งปี สามารถให้ประโยชน์ในด้านการเพาะปลูกได้ดี และอาจมีปริมาณน้ำเกินความต้องการในฤดูฝน ซึ่งทำให้เกิดน้ำท่วมได้

(6) **คลองโพธิ์** มารวมกับลำน้ำแม่วังค์ ในเขตบริเวณอำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี เป็นลำน้ำที่มีน้ำไหลผ่านตลอดทั้งปี ใช้ประโยชน์ในด้านการเพาะปลูกและการอุปโภคบริโภค

(7) **คลองบางไผ่-บางประมุง** แยกจากแม่น้ำปิงที่อำเภอบรรพตพิสัย ผ่านตำบลท่าซุด ออกแม่น้ำเจ้าพระยาที่ตำบลบางมะฝ่อ อำเภอโกรกพระ

(8) **บึงบอระเพ็ด** เป็นบึงที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศไทยมีอาณาเขตครอบคลุม 3 อำเภอ ของจังหวัดนครสวรรค์ คือ อำเภอเมืองนครสวรรค์ อำเภอชุมแสง และอำเภอท่าตะโก มีเนื้อที่ประมาณ 32,737 ไร่ 56 ตารางวา

สำหรับคลองอื่นๆ ที่มีน้ำไหลตลอดปี น้ำจะมีมากเกินไปจนเกิดความเสียหายใน ฤดูฝน และน้ำน้อยเกินไปในฤดูแล้งจนไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ ได้แก่ คลองเกรียงไกรและคลองเกษมในท้องที่อำเภอเมืองนครสวรรค์ และอำเภอชุมแสงซึ่งไหลลงสู่แม่น้ำน่าน คลองบอน คลองท่าตะโก และคลองจืดคง ในท้องที่อำเภอท่าตะโก ไหลลงสู่บึงบอระเพ็ด เป็นต้น แต่ทั้งนี้ลำคลองต่างๆ เหล่านี้จะให้ประโยชน์ในด้านเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ปลาที่สำคัญในจังหวัดนครสวรรค์

นอกจากลำน้ำสายต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว ในท้องที่จังหวัดนครสวรรค์ยังมีแหล่งน้ำผิวดิน ในลักษณะเป็นบึงและหนองน้ำอีกหลายแห่งในบริเวณที่ราบลุ่มน้ำต่ำตอนกลางของจังหวัด ที่มีขนาดใหญ่ได้แก่ บึงเสนาท แหล่งน้ำดังกล่าวมีคุณประโยชน์ในด้านการเพาะปลูกน้อย ส่วนใหญ่ใช้ในการอุปโภคบริโภค การเลี้ยงสัตว์ และเป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำในธรรมชาติที่สำคัญ

2.2.2 แหล่งน้ำใต้ดิน

การพิจารณาแหล่งน้ำใต้ดินของจังหวัดนครสวรรค์ ต้องดูจากข้อมูลแหล่งน้ำบาดาลในกรวดทรายที่ราบลุ่ม หรือที่ลุ่มหลากตะกอนของภาคเหนือ ประกอบด้วยชั้นดินเหนียวสลับดินทรายจากแม่น้ำปิง แม่น้ำน่าน ในลุ่มน้ำแคบ ๆ ขนานไปกับสายลำน้ำกว้างไม่เกิน 30 กิโลเมตร แบ่งออกได้เป็นสองส่วน คือ

ส่วนแรกอยู่ทางตอนเหนือของแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งพบชั้นของน้ำ น้ำชั้นแรกอยู่ลึกประมาณ 20 เมตร จากผิวดิน ชั้นสอง 30 – 40 เมตร ชั้นสาม 60 – 70 เมตร จากผิวดิน และอาจพบอยู่ลึกถึง 120 เมตร จากผิวดิน ชั้นหินที่รองรับข้างใต้เป็นหินพวก Andesite, Limestone, Phyllite, Rhyolite

ส่วนที่สองอยู่ใต้บึงบอระเพ็ด หรือบริเวณตั้งแต่ตำบลปากน้ำโพ ในเขตอำเภอเมืองนครสวรรค์ลงมา พบชั้นน้ำชั้นแรกอยู่ลึกประมาณ 15 เมตร จากผิวดิน ชั้นที่สองประมาณ 33 เมตร จากผิวดิน หินที่รองรับข้างใต้ได้แก่หินแปร เช่น หินชนวน (Slate) พบความเค็มของน้ำที่อำเภอชุมแสง ซึ่งทางกรมพัฒนาที่ดินคาดคะเนว่าจะเกิดจากการทำเหมืองแร่ชิปซัม

แหล่งน้ำบาดาลในภาคเหนือ เป็นแหล่งน้ำบาดาลที่เป็นหินร่วน โดยเฉพาะที่ดินแถบบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำยม และแม่น้ำน่าน (อุตรดิตถ์-นครสวรรค์ ตามลักษณะของอุทกธรณีวิทยา จัดอยู่ในแอ่งเจ้าพระยาตอนบน สภาพแหล่งน้ำบาดาลที่เป็นหินร่วน บริเวณดังกล่าวให้น้ำมาก)

คุณภาพน้ำส่วนใหญ่เป็นน้ำจืด แต่บริเวณนี้มีปริมาณของสารละลายเกลือที่อยู่สูงถ้าจะนำไปใช้บริโภคจำเป็นต้องมีวิธีขจัดเกลือออกเสียก่อน

จากข้อมูลแหล่งน้ำใต้ดินภาคเหนือ ได้ชี้ให้เห็นถึงศักยภาพของแหล่งน้ำใต้ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ในบริเวณลุ่มน้ำเจ้าพระยา และตัวแอ่งน้ำใต้ดินก็ครอบคลุมอยู่ในจังหวัดนครสวรรค์ด้วย จากศักยภาพของแหล่งน้ำใต้ดินนี้ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2539) ได้จำแนกปริมาณและคุณภาพของแหล่งน้ำ แจกแจงตามพื้นที่ย่อยในอำเภอต่าง ๆ ของจังหวัดนครสวรรค์ ได้ดังนี้

(1) แหล่งน้ำที่สามารถสูบน้ำได้ประมาณ 100 – 200 แกลลอนต่อนาที น้ำมีคุณภาพดี (บางพื้นที่มีหินปูนเจือปนอยู่) แหล่งน้ำประเภทนี้พบในบริเวณอำเภอเมืองนครสวรรค์ อำเภอชุมแสง และอำเภอพยุหะคีรี

(2) แหล่งน้ำที่สามารถสูบน้ำได้ประมาณ 10 – 100 แกลลอนต่อนาที คุณภาพดีบริโภคได้ แหล่งที่พบคือ บริเวณอำเภอบรรพตพิสัย อำเภอลาดยาว อำเภอหนองบัว อำเภอไพศาลี อำเภอตากฟ้า อำเภอพยุหะคีรี และอำเภอตากาลี

(3) แหล่งน้ำประเภทเดียวกันกับข้อ (2) แต่มีน้ำจืดคุณภาพต่ำ พบในบริเวณอำเภอลาดยาวด้านทิศตะวันออก อำเภอโกรกพระ อำเภอท่าตะโก และบางส่วนของอำเภอหนองบัว

แหล่งน้ำใต้ดินในจังหวัดนครสวรรค์ ไม่สามารถระบุข้อมูลที่ต้องการได้ว่ามีจำนวนมากน้อยเพียงใด เพราะไม่มีการสำรวจอย่างจริงจัง มีหน่วยงานต่าง ๆ ดำเนินการขุดเจาะเพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภค ตลอดจนการใช้เพื่อการเกษตร ขณะเดียวกันก็มีการขุดเจาะเพื่อการเกษตรโดยเกษตรกรอีกด้วย และล่าสุดก็มีการขุดเจาะบ่อบาดาลระดับตื้น (บ่อดอก) โดยความรับผิดชอบของกรมส่งเสริมการเกษตรอีก 2,900 บ่อ ในเขตอำเภอต่าง ๆ ของจังหวัดนครสวรรค์ ตามนโยบาย การรณรงค์ลดพื้นที่ปลูกข้าวนาปรัง เพื่อลดปัญหาด้านตลาดข้าว และปัญหาการขาดแคลนน้ำ

2.2.3 แหล่งน้ำชลประทาน

แหล่งน้ำชลประทานของจังหวัดนครสวรรค์ได้มาจากโครงการชลประทานของ กรมชลประทาน ประกอบด้วยโครงการขนาดเล็ก ขนาดกลาง โดยกรมชลประทานมีหน้าที่ในการจัดหา และส่งน้ำ เพื่อการอุปโภค บริโภค และบรรเทาอุทกภัย

ลักษณะโครงการชลประทาน มีทั้งการสร้างอ่างเก็บน้ำและเหมืองฝายพื้นที่ชลประทาน ทั้งสิ้น 890,163 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 14.83 ของเนื้อที่จังหวัดหรือร้อยละ 20.42 ของพื้นที่การเกษตรของจังหวัด วัตถุประสงค์ของการชลประทานของจังหวัดนครสวรรค์คือ การส่งน้ำเพื่อการทำนาข้าว เป็นส่วนใหญ่ ที่ตั้งโครงการชลประทานกระจายอยู่ตามอำเภอต่าง ๆ และมีความหนาแน่นบริเวณใกล้แม่น้ำ สายสำคัญ คือ แม่น้ำปิง แม่น้ำน่าน และแม่น้ำเจ้าพระยา

2.3 ป่าไม้

ข้อมูลจากสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนครสวรรค์ ณ วันที่ 16 พฤษภาคม 2549 จังหวัดนครสวรรค์มีพื้นที่ป่าทั้งสิ้น 1,039,814 ไร่ แยกเป็น ป่าชุมชน 369,403 ไร่ ป่าเศรษฐกิจ 390,931 ไร่ และป่าอนุรักษ์ 279,480 ไร่

สำนักงานคณะกรรมการจําแนกประเภทที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน จําแนกที่ดินในจังหวัดนครสวรรค์ไว้เป็นป่าไม้ถาวร ตามมติคณะรัฐมนตรี จำนวนทั้งสิ้น 6 ป่า และทางราชการได้ประกาศเป็นเขต ป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน 6 ป่า ได้แก่ ป่าแม่จันทน์-แม่ปิ่น ป่าดงยาง-ห้วยพลับ ป่าเขาสูงและป่าเขาพระ ป่าเขาสนามชัย ป่าเขาหลวง และป่าเขาคอก ป่าเขาโลม และป่าเขาสอยดาว ชนิดของป่าจําแนกออกเป็น ป่าดิบเขา ดิบแล้ง เต็งรัง และป่าเบญจพรรณ ซึ่งมีพันธุ์ไม้ที่สำคัญหลายชนิด เช่น ไม้ยาง ตะเคียน กระจับปี่ เสลา พะยอม มะค่าโมง สมอพิเภก แดง เต็ง รัง เหียง พลวง สัก เป็นต้น

2.4 แร่ธาตุ

จากสภาพธรณีวิทยาที่พบในบริเวณที่หินมีอายุเก่าแก่ของจังหวัดนครสวรรค์จะเป็นทิวเขาส่วนใหญ่ทางทิศตะวันตก แร่ต่าง ๆ ที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจส่วนใหญ่จะจำกัดอยู่เฉพาะในทิวเขาทางทิศตะวันตกของจังหวัดและมีแร่กระจายอยู่ทางตอนกลาง และทางทิศตะวันออกบ้าง

แหล่งแร่เศรษฐกิจที่พบแล้วในจังหวัดนครสวรรค์ มีดังนี้

แร่ยิปซัม (Gypsum) พบที่อำเภอหนองบัว มีปริมาณการผลิตถึงร้อยละ 69.2 ของภาคเหนือ หรือร้อยละ 22.5 ของประเทศ ลักษณะการใช้แร่ยิปซัมถูกนำไปใช้เพื่อการผลิตปูนซีเมนต์ (Portland Cement) เป็นส่วนใหญ่ แผ่นยิปซัมอัด (Gypsum Board)

แร่เหล็ก (Iron) พบที่ ตำบลหัวหวาย อำเภอตากลี (ทำการผลิตแล้ว) และเขاب่อเหล็ก-เขاب่อแก้ว อำเภอพยุหะคีรี การผลิตแร่เหล็กในจังหวัดมีปริมาณลดลงในปัจจุบัน

หินอ่อน (Marble) พบที่อำเภอบรรพตพิสัย การผลิตหินอ่อนเพิ่งเริ่มดำเนินการผลิตใน พ.ศ. 2523 เพียง 100 ตัน ปริมาณการผลิตหินอ่อนเพิ่มขึ้นทุกปี เพราะมีความนิยมนำหินอ่อนไปประดับที่อยู่อาศัย และอาคารสำนักงานเพิ่มมากขึ้น ขนาดการผลิตในจังหวัดยังคงเป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็ก มีโรงงาน ผลิตหินอ่อนและหินแกรนิต 3 แห่ง ขนาดเงินทุนรวม 176.8 ล้านบาท

หินแกรนิต (Granite) พบที่อำเภอบรรพตพิสัย การผลิตหินแกรนิตในจังหวัดนครสวรรค์ มีการผลิตครั้งแรกใน พ.ศ. 2534 ปริมาณผลผลิต 500 ตัน ลักษณะการใช้เช่นเดียวกับหินอ่อน คือนำไปใช้ประดับอาคารและที่อยู่อาศัย

ดินมาร์ล (Marl) หรือดินสอพอง พบที่อำเภอตากลี

หินปูน (Limestone) กระจายอยู่ทั่วไปในจังหวัด จังหวัดนครสวรรค์เป็นแหล่งผลิตหินปูนแหล่งเดียวของภาคเหนือ ลักษณะการใช้ส่วนใหญ่หินปูนถูกนำไปใช้ในอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ สำหรับอุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่นำแร่หินปูนไปใช้คือ อุตสาหกรรมน้ำตาล อุตสาหกรรมเคลือบ การบำบัด อุตสาหกรรมเครื่องหนัง และอุตสาหกรรมปูนขาว

ทราย (Sand) มีอยู่ทั่วไปตามบริเวณลุ่มแม่น้ำปิง

จากลักษณะทางธรณีของจังหวัดนครสวรรค์ พบว่าโอกาสที่จะพบแหล่งแร่เศรษฐกิจ ยังมีโอกาสเกิดขึ้นได้ในพื้นที่ที่เป็นภูเขาทางทิศตะวันตก หากได้มีการสำรวจอย่างจริงจัง

2.5 แหล่งท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดนครสวรรค์ เมื่อแบ่งตามเขตอำเภอต่าง ๆ จะได้ดังนี้

2.5.1 อำเภอเมืองนครสวรรค์ แหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ วนอุทยานเขาหลวง-เขาลำบ่อยอด ต้นแม่น้ำเจ้าพระยา บึงบอระเพ็ด อุทยานนกน้ำ เขากบ (วัดวรนาถบรรพต) วัดนครสวรรค์ วัดเกรียงไกรกลาง วัดศรีสวรรค์สังฆาราม (วัดถือน้ำ) วัดจอมคีรีนาคพรต อุทยานสวรรค์

2.5.2 อำเภอบรรพตพิสัย แหล่งท่องเที่ยวได้แก่ เขาน้อย ดงแม่นางเมือง

2.5.3 อำเภอตากลี แหล่งท่องเที่ยวได้แก่ เขาพระเจดีย์ (เขากากซาก) ถ้ำเพชร-ถ้ำทอง เขาลำภูวนาค จันเสนเมืองโบราณ

2.5.4 อำเภอแม่วงก์ แหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ น้ำตกแม่เฒ่า เขาชนกัน

2.5.5 อำเภอตากฟ้า แหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ วัดถ้ำพรสวรรค์ วัดถ้ำเขาชายธง

2.5.6 อำเภอหนองบัว แหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ เขาพระ พิพิธภัณฑสถานบ้านวัดหนองกลับ

2.5.7 กิ่งอำเภอชุมตาบง แหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ทุ่งหินเทิน

3. สภาพแวดล้อม

3.1 สภาพแวดล้อมทางกายภาพ

3.1.1 สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับน้ำ

แหล่งน้ำของจังหวัดนครสวรรค์มาจากแม่น้ำปิง แม่น้ำวัง แม่น้ำยม และแม่น้ำน่าน จังหวัดนครสวรรค์ยังเป็นแหล่งต้นน้ำของแม่น้ำเจ้าพระยา นอกจากนี้ยังมีแหล่งน้ำใต้ดิน น้ำบาดาล อยู่ทั่วไปตามความตื้นลึกที่แตกต่างกันของสภาพภูมิประเทศ ส่วนแหล่งน้ำชลประทานนั้น มักจะเป็นโครงการ ขนาดกลางและขนาดเล็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางคันตะวันออกจะไม่มีน้ำจากชลประทานส่วนแหล่งน้ำล้าคลอง ห้วย หนอง บึง ก็มีอยู่ทั่วไปแต่ มักจะขาดน้ำหรือแห้งขอดในฤดูแล้งเป็นประจำ ถ้าดูฝนทิ้งช่วงนานๆ

3.2 สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ

3.2.1 ผลิตภัณฑ์มวลรวม (GPP) ของจังหวัดนครสวรรค์ ในปีพ.ศ. 2547 และพ.ศ. 2548
ปรากฏรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 1-3 GPP ของจังหวัดนครสวรรค์ ปี 2547 - 2548

หน่วย : ล้านบาท

สาขาการผลิต	GPP ปี 2547	GPP ปี 2548
1. เกษตรกรรม การล่าสัตว์และการป่าไม้	11,346	12,812
2. การประมง	915	912
3. การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	542	656
4. การผลิตอุตสาหกรรม	9,222	9,939
5. การไฟฟ้า ก๊าซ และประปา	884	877
6. การก่อสร้าง	2,131	2,305
7. การขายส่ง ขายปลีก การซ่อมแซมรถยนต์ จักรยานยนต์ ของใช้บุคคล และของใช้ครัวเรือน	10,464	11,187
8. โรงแรมและภัตตาคาร	850	889
9. การขนส่งสถานีเก็บสินค้าและการคมนาคม	3,083	3,441
10. ตัวกลางทางการเงิน	1,728	2,133
11. บริการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่า และ บริการทางธุรกิจ	2,013	2,086
12. การบริหารราชการแผ่นดิน การป้องกัน ประเทศ การประกันสังคมภาคบังคับ	3,082	3,346
13. การศึกษา	3,852	4,275
14. การบริการด้านสุขภาพ และงานสังคมสงเคราะห์	1,943	2,202
15. การให้บริการชุมชนสังคมและบริหาร ส่วนบุคคลอื่น ๆ	495	518
16. ลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล	48	50
รวม	52,598	57,628

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดจังหวัดนครสวรรค์ ข้อมูล ณ วันที่ 10 สิงหาคม 2549

3.2.2 รายได้ประชากรเฉลี่ยต่อคนต่อปี

ในปี พ.ศ. 2548 – 2549 ประชากรมีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีในแต่ละอำเภอ ดังนี้

ตารางที่ 1-4 รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีรายอำเภอ

อำเภอ	รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี	
	ปีพ.ศ. 2548	ปีพ.ศ. 2549
เมืองนครสวรรค์	35,490	40,624
โกรกพระ	34,403	37,447
ชุมแสง	32,892	36,200
หนองบัว	34,021	36,613
บรรพตพิสัย	34,334	37,152
เก้าเลี้ยว	31,554	34,580
ตากถ้ำ	34,577	37,330
ท่าตะโก	34,965	29,637
ไพศาลี	34,557	34,864
พยุหะคีรี	36,702	43,730
ลาดยาว	32,997	35,426
ตากฟ้า	37,260	41,716
แม่วงก์	31,646	35,348
กิ่งอำเภอแม่เปิน	29,693	34,566
กิ่งอำเภอชุมแสง	30,728	34,736
รวมเฉลี่ย	33,721	37,331

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดจังหวัดนครสวรรค์

ข้อมูล ณ วันที่ 10 สิงหาคม 2549

3.2.3 พืชเศรษฐกิจหลัก

พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดนครสวรรค์ คือ ข้าวโพด ข้าวฟ่าง ถั่วเขียว ถั่วเหลือง ถั่วลิสง อ้อย ฝ้าย งา และมันสำปะหลัง โดยเป็นแหล่งปลูกข้าวที่ใหญ่ที่สุดในภาคเหนือ เป็นแหล่งปลูกข้าวโพดที่ใหญ่เป็นที่สองในภาคเหนือ รองจากจังหวัดเพชรบูรณ์ และเป็นแหล่งปลูกอ้อยในภาคเหนือ รองจากจังหวัดกำแพงเพชร

ข้าว เป็นพืชเศรษฐกิจที่นำรายได้เข้าสู่จังหวัดเป็นอันดับหนึ่งมาตลอดทุกปี เมื่อเปรียบเทียบกับพืชเศรษฐกิจชนิดอื่น โดยเป็นพืชที่มีพื้นที่เพาะปลูกมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่งของจังหวัด ใน พ.ศ. 2547 มีพื้นที่เพาะปลูกทั้งสิ้น 2,800,063 ไร่ มีผลผลิตข้าวในปีและข้าวนาปรังในปี 2546 รวม 2,976,245 ตัน มีผลผลิตเฉลี่ยประมาณ 12,693 กิโลกรัมต่อไร่ อำเภอที่มีการเพาะปลูกมากที่สุด ได้แก่ อำเภอบรรพตพิสัย มีพื้นที่เพาะปลูกข้าวในปีถึง 467,540 ไร่ พื้นที่เพาะปลูกข้าวนาปรัง 218,847 ไร่

(1) **ข้าวนาปี** เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดนครสวรรค์ อำเภอ ที่มีเนื้อที่ทำนามากที่สุดได้แก่ อำเภอท่าตะโก บรรพตพิสัย ไพบูลี วิธีการปลูกของจังหวัดมีแบบปักดำ หว่านน้ำตม หว่านสำรวย แต่ปัจจุบันเกษตรกรกรรมไม่นิยม เพาะปลูกแบบปักดำ เพราะขาดแคลนแรงงาน ทำให้ต้นทุนการผลิตสูง ช่วงฤดูการเพาะปลูกเริ่มเดือนพฤษภาคม พื้นที่การเพาะปลูกส่วนใหญ่เป็นนาข้าว คังนั้นผลผลิต จึงขึ้นอยู่กับอิทธิพลของสภาวะแวดล้อมทางธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ เช่น ฝนแล้ง ฝนทิ้งช่วงหรือภาวะน้ำท่วม เป็นในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2547 มีปริมาณผลผลิต 29,958 ตัน ลดลงจากเดือนเดียวกันของปีก่อน 25,054 ตัน หรือร้อยละ 45.54 เป็นผลจากพื้นที่เก็บเกี่ยวลดลง ซึ่งมีพื้นที่เก็บเกี่ยว 35,857 ไร่ ลดลงจากเดือนเดียวกัน ของปีก่อน 36,293 ไร่ หรือร้อยละ 50.30

(2) **ข้าวนาปรัง** ในจังหวัดนครสวรรค์มีแหล่งปลูกข้าวที่สำคัญที่สุด คืออำเภอ บรรพตพิสัย อำเภอตากสิน สำหรับการเพาะปลูกในพ.ศ. 2547 มีการจำกัดพื้นที่เพาะปลูก เนื่องจากน้ำไม่เพียงพอ ในเดือนสิงหาคม 2547 มีปริมาณผลผลิต 25,914 ตัน ลดลงจากเดือนเดียวกันของปีก่อน 2,056 ตัน หรือร้อยละ 7.35 เป็นผลจากพื้นที่เก็บเกี่ยวลดลง ซึ่งมีพื้นที่เก็บเกี่ยว 31,056 ไร่ ลดลงจากเดือนเดียวกันของปีก่อน 12,435 ไร่ หรือร้อยละ 28.59 ด้านราคาข้าวนาปรัง 5,431 บาท/ตัน เพิ่มขึ้นจากเดือนเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 40.01

จากการที่มีผลผลิตในสาขาการเกษตรกรรมเป็นหลัก จึงทำให้มีแหล่งรองรับสินค้า การเกษตรหลายแหล่ง โดยเฉพาะข้าว มีตลาดกลางข้าว 8 แห่งที่อำเภอเมืองนครสวรรค์ อำเภอพยุหะคีรี และ อำเภอเก้าเลี้ยว โดยมีตลาดกลางข้าว "ท่าข้าวกำนันทรง" ได้ชื่อว่าเป็นตลาดกลางข้าวเปลือกที่ใหญ่และมีชื่อเสียงที่สุดของประเทศ นอกจากนี้ยังมีกรมส่งเสริมการส่งออกที่ตลาดกลางจังหวัดนครสวรรค์ชั้นล่าง

ในปี 2547 จังหวัดนครสวรรค์ร่วมกับ จังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง อีก 3 จังหวัด ได้แก่ กำแพงเพชร พิจิตร และอุทัยธานี ได้กำหนดวิสัยทัศน์ "ศูนย์ธุรกิจข้าวชั้นนำประเทศไทย"และแบ่งความรับผิดชอบออกเป็น

ด้านการผลิต	- จังหวัดกำแพงเพชร
ด้านการตลาด	- จังหวัดนครสวรรค์
ด้านวิจัยพัฒนา - เพิ่มมูลค่า	- จังหวัดพิจิตร
ด้านการท่องเที่ยว	- จังหวัดอุทัยธานี

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในเดือนสิงหาคม พ.ศ.2547 มีปริมาณผลผลิต 10,626 ตัน เพิ่มขึ้นจากเดือนเดียวกันของปีก่อน 3,916 ตัน หรือร้อยละ 58.36 เป็นผลมาจากจำนวนพื้นที่เก็บเกี่ยวเพิ่มขึ้นซึ่งมีพื้นที่เก็บเกี่ยว 13,777 ไร่ เพิ่มขึ้นจากเดือนเดียวกันของปีก่อน 3,895 ไร่ หรือร้อยละ 39.42 ขณะที่ราคาในเดือนนี้ 3,650 บาท/ตัน ปรับตัวลดลงจากเดือนเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 20.31

อ้อย เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งมีทั้งอ้อยโรงงาน และอ้อยเคี้ยวใน พ.ศ.2547 จังหวัดนครสวรรค์มีการปลูกอ้อยโรงงานถึง 129,767 ไร่ และปลูกอ้อยเคี้ยว 776 ไร่ ซึ่ง มีแนวโน้มในการปลูกอ้อยลดลงจากปี พ.ศ. 2546

มันสำปะหลัง เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญอีกชนิดหนึ่งของจังหวัดนครสวรรค์มีพื้นที่ปลูกอันดับ 6 รองจากข้าว ข้าวโพด อ้อย ข้าวฟ่าง และถั่วเขียว ใน พ.ศ. 2547 เกษตรกรในจังหวัดปลูกมันสำปะหลัง เป็นพื้นที่ถึง 279,485 ไร่ มีผลผลิตเฉลี่ยประมาณ 2,600 กิโลกรัมต่อไร่

ฝ้าย ในปี 2546 มีพื้นที่ปลูก 2,506 ไร่ ผลผลิตรวม 4,327 ตัน ผลผลิตเฉลี่ย 1,174 กิโลกรัมต่อไร่ ปลูกมากที่สุดที่อำเภอไพศาลี อำเภอตากถ้ำ อำเภอตากฟ้า อำเภอพยุหะคีรี อำเภอเมืองนครสวรรค์ และอำเภอโกรกพระ

3.2.4 การปศุสัตว์ สถิติด้านปศุสัตว์ของจังหวัดนครสวรรค์ในปี พ.ศ.2547 มีดังนี้

- โคเนื้อ 74,088 ตัว แหล่งเลี้ยงที่ใหญ่ที่สุด คือ อำเภอไพศาลี และอำเภอพยุหะคีรี
- กระบือ 2,425 ตัว แหล่งเลี้ยงที่ใหญ่ที่สุด คือ อำเภอลาดยาว และกิ่งอำเภอชุมตาบง
- สุกร 35,240 ตัว แหล่งเลี้ยงที่ใหญ่ที่สุด คือ อำเภอตากถ้ำ และอำเภอชุมแสง
- ไก่ไข่ 137,838 ตัว แหล่งเลี้ยงที่ใหญ่ที่สุด คือ อำเภอเมือง
- ไก่เนื้อ 1,613,146 ตัว แหล่งเลี้ยงที่ใหญ่ที่สุด คือ อำเภอตากฟ้าและอำเภอไพศาลี
- ไก่พื้นเมือง 844,367 ตัว แหล่งเลี้ยงที่ใหญ่ที่สุด คือ อำเภอบรรพตพิสัยและอำเภอไพศาลี
- ไก่วง 132 ตัว แหล่งเลี้ยงที่ใหญ่ที่สุด คือ อำเภอตากถ้ำ
- ห่าน 428 ตัว แหล่งเลี้ยงที่ใหญ่ที่สุด คือ อำเภอลาดยาวและอำเภอบรรพตพิสัย
- แพะ 19,623 ตัว แหล่งเลี้ยงที่ใหญ่ที่สุดคือ อำเภอพยุหะคีรี
- แกะ 2,551 ตัว แหล่งเลี้ยงที่ใหญ่ที่สุด คือ อำเภอเมือง
- นกกระทา 70 ตัว แหล่งเลี้ยงที่ใหญ่ที่สุด คือ อำเภอโกรกพระ และอำเภอตากฟ้า
- นกกระทา 49,607 ตัว แหล่งเลี้ยงที่ใหญ่ที่สุด คือ อำเภอตากฟ้าและอำเภอไพศาลี
- เป็ดไข่ 291,759 ตัว แหล่งเลี้ยงที่ใหญ่ที่สุด คือ อำเภอโกรกพระ และอำเภอชุมแสง
- เป็ดเนื้อ 18,426 ตัว แหล่งเลี้ยงที่ใหญ่ที่สุด คือ อำเภอตากถ้ำ
- เป็ดเทศ 30,479 ตัว แหล่งเลี้ยงที่ใหญ่ที่สุด คือ อำเภอเก้าเลี้ยว และอำเภอตากถ้ำ

3.2.5 การประมง

แหล่งประมงน้ำจืดที่ใหญ่ที่สุด ได้แก่ บึงบอระเพ็ด มีเนื้อที่ประมาณ 132,737 ไร่ และยังมีแม่น้ำสองสายที่สำคัญ คือ แม่น้ำปิง (เป็นพื้นที่ที่ทำการประมงน้ำจืด ประมาณ 209,867 ไร่ ปริมาณสัตว์น้ำ ที่จับได้จากแหล่งน้ำแม่น้ำปิงรวมกับแม่น้ำวัง) และแม่น้ำน่าน (แม่น้ำน่านรวมกับแม่น้ำยม) ไหลมารวมที่บริเวณปากน้ำโพ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของแม่น้ำเจ้าพระยา นอกจากนี้ ยังมีแหล่งน้ำต่าง ๆ เช่น ลำคลองหนอง บึง มีผลผลิตธรรมชาติ ประมาณ 4,500-5,000 ตันต่อปี มูลค่าประมาณ 422 ล้านบาท

การประกอบอาชีพเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในจังหวัดนครสวรรค์ เกิดจากสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและมีแนวโน้มน้ำที่จะเลี้ยงเพิ่มขึ้น แต่เนื่องจากความผันผวนของราคาซื้อ-ขาย เมื่อเปรียบเทียบรายได้ปรากฏว่าลดลง โดยข้อมูลจากผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (ปี2543-2545) แสดงให้เห็นว่ามีแนวโน้มนลดลงกล่าวคือ 450 ล้านบาท และ 422 ล้านบาทตามลำดับ

การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด ในปี 2547 จำนวน 15,941 ครัวเรือน ในพื้นที่ 14,119.25 ไร่ รวม 26,145 บ่อ พื้นที่ทำการเพาะเลี้ยงมากที่สุดคือ อำเภอชุมแสง 4,958 ไร่ 6,900 บ่อ

3.2.6 การอุตสาหกรรม

สำหรับภาคอุตสาหกรรมของจังหวัดนครสวรรค์ ในปี พ.ศ. 2549 มีการประกอบการทั้งสิ้น 1,040 แห่ง เงินลงทุนทั้งสิ้น 21,683.30 ล้านบาท ก่อให้เกิดการจ้างแรงงาน จำนวน 20,424 คน ดังนี้

ตารางที่ 1-5 ภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดนครสวรรค์

หมวดอุตสาหกรรม	จำนวนสถานประกอบการ (แห่ง)	จำนวนเงินลงทุน (ล้านบาท)	จำนวนแรงงาน (คน)
1 อุตสาหกรรมการเกษตร	256	4,033.05	2,696
2. อุตสาหกรรมอาหาร	90	8,290.48	3,203
3. อุตสาหกรรมเครื่องดื่ม	6	472.48	602
4. อุตสาหกรรมสิ่งทอ	3	159.01	2,447
5. อุตสาหกรรมเครื่องแต่งกาย	9	444.20	2,419
6. อุตสาหกรรมเครื่องหนัง	1	3.20	70
7. อุตสาหกรรมไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้	17	202.78	888
8. อุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์	33	55.63	389
9. อุตสาหกรรมกระดาษ	1	2,800.00	175
10. อุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์	12	33.57	78
11. อุตสาหกรรมเคมี	10	28.67	104
12. อุตสาหกรรมปิโตรเคมี	7	212.66	67
13. อุตสาหกรรมยาง	28	52.19	88
14. อุตสาหกรรมพลาสติก	13	1,525.57	1,394
15. อุตสาหกรรมโลหะ	109	1,384.10	1,647
16. อุตสาหกรรมโลหะ	12	80.94	211
17. อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์โลหะ	100	242.71	567
18. อุตสาหกรรมเครื่องจักรกล	144	228.70	960
19. อุตสาหกรรมไฟฟ้า	10	53.15	571
20. อุตสาหกรรมขนส่ง	109	702.68	1,007
21. อุตสาหกรรมอื่น ๆ	70	677.53	841
รวม	1,040	21,683.30	20,424

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครสวรรค์

ข้อมูล ณ วันที่ 8 สิงหาคม 2549

3.3 สภาพแวดล้อมทางสังคม

3.3.1 จำนวนประชากร

จังหวัดนครสวรรค์ มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 1,076,109 คน เป็นชาย 527,937 คน และเป็นหญิง 548,172 คน แยกตามอำเภอต่าง ๆ ดังนี้

ตารางที่ 1-6 จำนวนประชากรแยกรายอำเภอ

อำเภอ	ชาย	หญิง	รวม
1. เมืองนครสวรรค์	115,926	123,042	238,968
2. โกรกพระ	17,737	18,606	36,343
3. ชุมแสง	32,523	34,668	67,191
4. หนองบัว	34,716	35,821	70,537
5. บรรพตพิสัย	43,223	44,939	88,162
6. แก้วเลี้ยว	17,107	17,604	34,711
7. ตากลิ	56,622	58,050	114,672
8. ท่าตะโก	33,601	35,449	69,050
9. ไพศาลี	35,041	35,813	70,854
10. พยุหะคีรี	30,383	32,216	62,599
11. ลาดยาว	44,476	46,191	90,667
12. ตากฟ้า	20,333	20,748	41,081
13. แม่वंก	26,465	26,144	52,609
14. กิ่งอำเภอแม่เปิน	10,042	9,703	19,745
15. กิ่งอำเภอชุมแสง	9,202	9,178	18,380
รวม	527,937	548,172	1,076,109

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดนครสวรรค์ ข้อมูล ณ วันที่ 29 สิงหาคม 2549

3.3.2 การศึกษา

การศึกษานอกจากจะมีบทบาทสำคัญในการเพิ่มขีดความสามารถหรือประสิทธิภาพให้แก่แรงงานในฐานะเป็นปัจจัยการผลิตสำคัญประเภทหนึ่งในกระบวนการผลิตแล้ว การศึกษายังเป็นส่วนสำคัญในการเพิ่มศักยภาพของการพัฒนาในด้านอื่นๆ อีกหลายประการ เช่น การพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลและครอบครัว การพัฒนาด้านสังคม วัฒนธรรม ตลอดจนการเมืองและการปกครอง ด้วยเหตุดังกล่าวหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาต้องให้ความสำคัญในภาระหน้าที่ ซึ่งถือได้ว่าเป็นการลงทุนอย่างหนึ่งซึ่งจะได้รับผล ในระยะยาว สำหรับจังหวัดนครสวรรค์ถือได้ว่าเป็นเมืองศูนย์กลางการศึกษาของภาคเหนือตอนล่าง เนื่องจากมีสถานศึกษาในระดับอาชีวศึกษาตั้งอยู่หลายแห่งทั้งของรัฐและเอกชน ทำให้ประชาชนจังหวัดใกล้เคียงนิยม ส่งบุตรหลานมาศึกษาต่อในจังหวัดนครสวรรค์นอกจากนี้ได้มีการจัดตั้งสาขามหาวิทยาลัยมหิดลขึ้นที่จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อให้เป็นสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา สำหรับประชาชนชาวจังหวัดนครสวรรค์และจังหวัดใกล้เคียง ไม่ต้องส่งบุตรหลานไปศึกษาที่จังหวัดอื่น สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษา

มหาวิทยาลัยของรัฐบาล

1. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
2. มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตนครสวรรค์
3. มหาวิทยาลัยรามคำแหง โครงการพิเศษจังหวัดนครสวรรค์
4. ศูนย์วิทยบริการ มหาวิทยาลัยนเรศวรจังหวัดนครสวรรค์
5. ศูนย์วิทยพัฒนา มสธ.นครสวรรค์

มหาวิทยาลัยเอกชน

1. มหาวิทยาลัยภาคกลาง
2. มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา

จำนวนนักเรียน โรงเรียน ห้องเรียน และครู

ประเภท	เขตพื้นที่การศึกษา	เขตพื้นที่การศึกษา	เขตพื้นที่การศึกษา	รวม
	นครสวรรค์ เขต 1	นครสวรรค์ เขต 2	นครสวรรค์ เขต 3	
1. จำนวนสถานศึกษา	254	162	250	666
โรงเรียนรัฐ	200	157	229	586
โรงเรียนเอกชน	37	3	21	61
โรงเรียนเทศบาล	11	-	-	11
วิทยาลัยอาชีวศึกษา	4	2	-	6
มหาวิทยาลัย (รัฐ)	1	-	-	1
กีฬาจังหวัดฯ	1	-	-	1
2. จำนวนนักเรียน	91,578	37,784	55,761	185,123
โรงเรียนรัฐ	48,271	34,923	42,193	125,387
โรงเรียนเอกชน	24,026	2,861	13,568	40,455
โรงเรียนสังกัดอื่น ๆ	19,281	-	-	19,281
3. จำนวนครู	4,348	2,007	2,991	9,346
ครู (รร.รัฐ)	2,877	1,749	2,328	6,954
ครู (รร.เอกชน)	1,284	97	479	1,860
ครู (อัตราจ้าง)	11	78	109	198
บุคลากรทางการศึกษา	176	83	75	334
4. จำนวนห้องเรียน	3,592	1,839	2,616	8,047

(แหล่งที่มาของข้อมูล : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1, 2 และ 3 ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2549)

3.3.3 การศาสนา

ประชากรของจังหวัดนครสวรรค์ ร้อยละ 99.58 นับถือศาสนาพุทธ รองลงมาคือ ศาสนาคริสต์ อิสลาม และพราหมณ์ / ฮินดู / ซิกข์ ร้อยละ 0.21 0.09 และ 0.01 ตามลำดับ อำเภอที่มีจำนวน วัดมากที่สุดคือ อำเภอนครสวรรค์ อำเภอที่มีจำนวนวัดน้อยที่สุดคือ กิ่งอำเภอบึงสามพัน

ข้อมูลทางการศาสนา จำนวนศาสนสถาน (วัด โบสถ์ มัสยิด วัดซิกข์) 676 แห่ง วัด 667 วัด มหานิกาย 655 วัด ธรรมยุติกนิกาย 12 วัด โบสถ์คริสต์ 7 แห่ง (คาทอลิก 6 แห่ง, โปรเตสแตนต์ 1 แห่ง) มัสยิด 1 แห่ง วัดซิกข์ 1 แห่ง จำนวนบุคลากรทางศาสนา ศาสนาพุทธมีพระภิกษุ 5,775 รูป สามเณร 1,556 รูป ศาสนาคริสต์ 11 คน ศาสนาอิสลาม 1 คน จำนวนศาสนิกชน พุทธศาสนิกชน 1,116,432 คน (ร้อยละ 99.58) คริสต์ศาสนิกชน 3,283 คน (ร้อยละ 0.29) อิสลามมีกชน 1,216 คน (ร้อยละ 0.11) พราหมณ์ / ฮินดู / ซิกข์ 165 คน (ร้อยละ 0.02)

พระอารามหลวง 3 แห่ง

- (1) วัดโพธาราม มหานิกาย อำเภอเมืองนครสวรรค์
- (2) วัดนครสวรรค์ มหานิกาย อำเภอเมืองนครสวรรค์
- (3) วัดวรนาถบรรพต มหานิกาย อำเภอเมืองนครสวรรค์

3.3.4 การสาธารณสุข

3.3.4.1 สถานบริการและบุคลากรทางสาธารณสุขของภาครัฐและเอกชน ปี 2549

(1) สถานบริการสาธารณสุข

ตารางที่ 1-7 สถานบริการสาธารณสุข

สถานบริการสาธารณสุข	จำนวน	
	แห่ง	เตียง
ภาครัฐ		
สังกัดกระทรวงสาธารณสุข		
- โรงพยาบาลศูนย์ (รพ.สวรรค์ประชารักษ์)	1	653
- รพ.ส่งเสริมสุขภาพ	1	60
- โรงพยาบาลจิตเวชนครสวรรค์	1	45
- โรงพยาบาลชุมชน(ขนาด 30 เตียง 6 แห่ง, 60 เตียง 5 แห่ง, 90 เตียง 1 แห่ง)	12	570
- สถานีอนามัย (ขนาดใหญ่ 33 แห่ง, ขนาดทั่วไป 156 แห่ง)	189	
- ศูนย์แพทย์ชุมชน	4	
สังกัดกระทรวงกลาโหม		
- โรงพยาบาลค่ายจิรประวัติ (กรมแพทย์และทหารบก)	1	90
- โรงพยาบาลกองบิน 4 (กองพลบินที่ 3 กองบัญชาการยุทธทางอากาศ)	1	50
สังกัดกระทรวงมหาดไทย		
- ศูนย์บริการสาธารณสุขเทศบาล	5	
ภาคเอกชน		
- โรงพยาบาลเอกชน	7	551
- คลินิกแพทย์	116	-
- คลินิกทันตกรรม	39	-
- สถานพยาบาลและผดุงครรภ์	73	-
- ร้านขายยาแผนปัจจุบัน	97	-
- ร้านขายยาแผนปัจจุบันเฉพาะยาบรรจสุเสร็จ	129	-
- ร้านขายยาแผนโบราณ	92	-
- ร้านผลิตยาแผนโบราณ	24	-

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครสวรรค์, ธันวาคม 2549

(2) บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข

ตารางที่ 1-8 จำนวนบุคลากรและจำนวนเตียง ของสถานพยาบาลภาครัฐและเอกชน ปี 2549

บุคลากร/เตียง	ภาครัฐ			ภาค เอก ชน	ร ว ม	อัตราส่วน : ประชากร	
	กระทรวง สาธารณสุข	กระทรวง กลาโหม	กระทรวงม หาดไทย			นครสวรรค ค์	เป้าหมาย ภาพรวม
แพทย์	205	20	-	33	258	1:4,171	5,000
ทันตแพทย์	51	2	-	2	55	1:19,567	8,500
เภสัชกร	102	3	-	12	107	1:10,058	9,000
พยาบาลวิชาชีพ	1,194	46	8	119	1,367	1:787	900
พยาบาลเทคนิค+จนท.	224	45	2	6	277	1:3,885	-
พยาบาล							
นักเทคนิคการแพทย์	26	3	-	13	42	1:25,623	-
นักรังสีการแพทย์+จนท.	23	5	-	12	40	1:26,904	-
รังสี							
จพ.สาธารณสุขชุมชน	188	2	11	-	201	1:5,354	-
นักวิชาการสาธารณสุข	184	-	2	-	186	1:5,786	-
จนท.บริหารงาน- สาธารณสุข	167	-	2	-	169	1:6,368	-
เตียง	1,328	140	-	551	2,019	1:533	500

3.3.3.2 สภาพปัญหาสาธารณสุขและแนวโน้มปัญหาด้านสุขภาพ

สุขภาพมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับปัจจัยต่าง ๆ ดังนั้น การวิเคราะห์สถานการณ์และแนวโน้มปัญหาด้านสุขภาพ จึงต้องวิเคราะห์และสังเคราะห์จากการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยต่าง ๆ ทั้งด้านปัจจัยบุคคลและทางด้านสภาพแวดล้อมทุกมิติ ที่จะกระทบต่อปัญหาสุขภาพ รวมทั้งด้านระบบบริการสุขภาพ การวิเคราะห์สภาพปัญหาและแนวโน้มปัญหาด้านสุขภาพของจังหวัดนครสวรรค์ ได้วิเคราะห์และศึกษาจาก สาเหตุการป่วยและตาย ของประชาชนในจังหวัดนครสวรรค์ แนวโน้มของการเกิดปัญหาในภาพรวมของจังหวัดโดยกระบวนการมีส่วนร่วมระดมความคิดขององค์กรภายในจังหวัดนครสวรรค์ทุกภาคส่วน ประกอบด้วย หน่วยงานสาธารณสุขและหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาคประชาชน องค์กรภาคเอกชน (NGO) และประชาชนทั่วไป ซึ่งแบ่งออกเป็นกลุ่มปัญหาที่สำคัญ 8 กลุ่มปัญหา ดังนี้

1. กลุ่มโรคติดต่อ ได้แก่ 1.โรคไข้เลือดออก 2.วัณโรค 3.โรคเอดส์ 4.กามโรค 5.โรคเรื้อน
2. กลุ่มโรคไม่ติดต่อ ได้แก่ 1.โรคหลอดเลือดสมอง(Stroke) 2.โรคหัวใจและหลอดเลือด 3.โรคมะเร็งทุกชนิด โดยเฉพาะมะเร็งเต้านมและมะเร็งปากมดลูก

3. กลุ่มอนามัยแม่และเด็ก ได้แก่ 1. อัตราการตาย 2. มารดาอายุต่ำกว่า 20 ปี คลอดบุตร 3. ทารกแรกเกิดน้ำหนักน้อยกว่า 2,500 กรัม
4. สุขภาพจิต ได้แก่ 1. ฆ่าตัวตาย 2. EQ 3. ส่งเสริมสุขภาพจิตตามกลุ่มวัย
5. อุบัติเหตุ
6. การคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ ได้แก่ 1.อาหารปลอดภัย(ยาฆ่าแมลง จุลินทรีย์ อะฟลาท็อกซิน ฉลากอาหาร สารปนเปื้อนในอาหาร 2. CFGT (สิ่งแวดล้อมของร้านอาหารและแผงลอย)
7. ยาเสพติด
8. ภัยสุขภาพที่เกิดจากการประกอบอาชีพ ได้แก่ 1.โรคพิษตะกั่ว
2.พิษจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืช

=====

ส่วนที่ 2

**แนวคิดในการกำหนด
กรอบยุทธศาสตร์ฯ**

แนวคิดในการกำหนดกรอบยุทธศาสตร์ฯ

หลักและแนวคิดในการจัดทำกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครสวรรค์ มีดังนี้

1. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) ได้แก่
 - 1.1 การพัฒนาคุณภาพและสังคมไทย สู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้
 - 1.2 การสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ
 - 1.3 การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน
 - 1.4 การพัฒนาบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพ และการสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม
 - 1.5 การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ
2. ยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง กลุ่มที่ 2 (นครสวรรค์ กำแพงเพชร พิจิตร และอุทัยธานี)
 - 2.1 การแก้ไขปัญหาความยากจนและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (กำแพงเพชรเป็นเจ้าภาพ)
 - 2.2 ยุทธศาสตร์ข้าว (นครสวรรค์เป็นเจ้าภาพ)
 - 2.3 การส่งเสริมและพัฒนากองท่องเที่ยว (อุทัยธานีเป็นเจ้าภาพ)
 - 2.4 บูรณาการแก้ไขปัญหาน้ำทั้งระบบ (พิจิตรเป็นเจ้าภาพ)
3. แผนปฏิบัติการจังหวัดนครสวรรค์ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2550 – 2554)
 - 3.1 การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง
 - 3.2 การพัฒนาคนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีคุณธรรมนำความรู้ และเกิดความผาสุก
 - 3.3 การเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจข้าว การค้า และอุตสาหกรรมเกษตรแบบครบวงจร
 - 3.4 การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมความหลากหลายทางชีวภาพและการท่องเที่ยว
 - 3.5 การเสริมสร้างธรรมาภิบาลและการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี

ส่วนที่ 3

กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาฯ

กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครสวรรค์
ประจำปี 2551-2555

ยุทธศาสตร์	แนวทางพัฒนาของ อปท.	หมายเหตุ
1. การสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	1.1 ส่งเสริมการเรียนรู้และเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 1.2 พัฒนาและส่งเสริมผลิตภัณฑ์ชุมชนในท้องถิ่นแบบครบวงจร 1.3 ส่งเสริมและสนับสนุนการแก้ไขปัญหาความยากจน 1.4 ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและประชาชนชาวบ้านในการพัฒนาท้องถิ่น	

ยุทธศาสตร์	แนวทางพัฒนาของ อปท.	หมายเหตุ
<p>2. การพัฒนาคนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีคุณธรรมนำความรู้และเกิดความผาสุก</p>	<p>2.1 ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ</p> <p>2.2 ส่งเสริมและสนับสนุนศาสนา ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามของท้องถิ่น</p> <p>2.3 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีสุขภาพดี ผู้พิการและผู้ด้อยโอกาสทางสังคมให้สามารถพึ่งพาตนเองได้</p> <p>2.4 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีการออกกำลังกายและจัดให้มีสถานที่สำหรับออกกำลังกาย พักผ่อนหย่อนใจอย่างทั่วถึง</p> <p>2.5 ส่งเสริมสาธารณสุขเพื่อการมีสุขภาพอนามัยคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น</p> <p>2.6 ส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด</p> <p>2.7 สร้างความสงบเรียบร้อยและการป้องกัน บรรเทาความเดือดร้อนแก่ประชาชน</p> <p>2.8 ส่งเสริมและพัฒนาความเป็นเมือง/ชุมชนน่าอยู่</p> <p>2.9 ส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม</p> <p>2.10 ส่งเสริมและพัฒนาองค์กร/ชุมชน เพื่อการพัฒนา</p>	

ยุทธศาสตร์	แนวทางพัฒนาของ อปท.	หมายเหตุ
<p>3. การสร้างมูลค่าเพิ่มทางการเกษตร การค้าและอุตสาหกรรมเกษตรที่สมดุล</p>	<p>3.1 พัฒนาระบบคมนาคมเพื่อทำการเกษตรและขนส่งสินค้าทางการเกษตร</p> <p>3.2 พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อทำการเกษตร</p> <p>3.3 พัฒนา ส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าแก่พืชผลทางการเกษตรและสินค้าเกษตรแปรรูป</p> <p>3.4 ส่งเสริมและสนับสนุนกองทุนทางเศรษฐกิจและกลุ่มอาชีพของชุมชนให้เข้มแข็งอย่างยั่งยืน</p> <p>3.5 พัฒนาทางการตลาดอย่างเป็นระบบ</p> <p>3.6 สนับสนุนและส่งเสริมการลดต้นทุนการผลิตทางการเกษตร</p>	

ยุทธศาสตร์	แนวทางพัฒนาของ อปท.	หมายเหตุ
<p>4. การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน</p>	<p>4.1 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 4.2 ปรับปรุงภูมิทัศน์ที่เหมาะสมต่อสภาพแวดล้อมของชุมชน การวางและจัดทำผังเมืองรวม 4.3 ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดนครสวรรค์ให้มีศักยภาพ</p>	

ยุทธศาสตร์	แนวทางพัฒนาของ อปท.	หมายเหตุ
5. การเสริมสร้างธรรมาภิบาลและการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี	5.1 ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้มีคุณธรรม จริยธรรมและมีประสิทธิภาพ 5.2 ส่งเสริมประชาธิปไตยและเสริมสร้างความเข้มแข็งของกระบวนการประชาสังคมในการบริหารจัดการท้องถิ่น 5.3 เพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการและการบริการประชาชนโดยยึดหลักธรรมาภิบาล	

**ขอบเขต/ประเภทโครงการ
ที่เกินศักยภาพฯ**

ขอบเขตและประเภทโครงการที่เกี่วข้องกับคุณภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดนครสวรรค์

.....

เพื่อให้การจัดทำแผนพัฒนาและการประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง กำหนดอำนาจ และหน้าที่ ในการจัดระบบบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2546 และ แนวทางการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2551-2553) ของกระทรวงมหาดไทย โดยกรมส่งเสริม การปกครองส่วนท้องถิ่น ตามหนังสือ ที่ มท 0810.2/ว 082 ลงวันที่ 9 มกราคม 2550

คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับจังหวัด จึงกำหนดหลักเกณฑ์ ขอบเขตและประเภท โครงการที่เกี่วข้องกับคุณภาพ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัด นครสวรรค์ ไว้ดังนี้

1. หลักเกณฑ์ทั่วไป

โครงการที่เกี่วข้องกับคุณภาพ หมายถึง โครงการที่ต้องมีคุณสมบัติต่อไปนี้ครบทุกข้อ

1. โครงการต้องผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการประสานแผนระดับอำเภอ
2. โครงการต้องใช้งบประมาณไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของงบประมาณที่ได้รับอุดหนุนจากรัฐบาลและรายได้ จากการจัดเก็บรวมกัน ของแต่ละอปท.โดยใช้ตัวเลขของปีงบประมาณล่าสุดของงบประมาณปีที่ผ่านมาอ้างอิง
3. โครงการต้องกำหนดงบประมาณที่ อปท.นั้นๆ จะจัดสรรมาสมทบร่วมด้วยในสัดส่วนร้อยละเท่าใดของ งบประมาณทั้งหมดของโครงการนั้นๆ หากไม่สามารถสมทบได้ให้กำหนดการสมทบเป็นร้อยละ 0

2. หลักเกณฑ์จำเพาะทางด้านเทคนิค

ลำดับที่	ขอบเขต/ประเภทโครงการ	ลักษณะของโครงการ	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
1	โครงการด้านการก่อสร้างถนน (เป็นโครงการที่ต้องผ่าน หลักเกณฑ์ทั่วไป)	1. ถนนที่ อบจ.นครสวรรค์ ได้รับการถ่ายโอนมาจาก หน่วยงานราชการอื่นหรือ 2. มีคุณลักษณะดังต่อไปนี้ ครบทุกประการ 2.1 เป็นถนนที่มีความเชื่อมต่อมากกว่า 1 อปท. ขึ้นไป 2.2 กรณีเป็นถนนคอนกรีตหรือลาดยาง ต้องมี ความกว้างไม่น้อยกว่า 6 เมตร 2.3 กรณีเป็นถนนลูกรัง/หินคลุก ต้องมีความกว้าง ไม่น้อยกว่า 8 เมตร	
2	โครงการด้านการก่อสร้างและ พัฒนาแหล่งน้ำ (เป็นโครงการที่ต้องผ่าน หลักเกณฑ์ทั่วไป)	เป็นโครงการที่มีลักษณะข้อใดข้อหนึ่ง ดังนี้ 1. เป็นโครงการที่ดำเนินการในพื้นที่แหล่งน้ำ ลำน้ำ ลำคลอง หนอง บึง ที่คาบเกี่ยวหรือได้รับประโยชน์ มากกว่า 1 อปท. 2. เชื่อมป้องกันตลิ่งพังในแม่น้ำสายหลัก 3. ระบบส่งน้ำทางท่อในพื้นที่ราบสูง 4. กรณีเป็นบึงหรืออ่างเก็บน้ำ ต้องมีขนาดพื้นที่ ไม่น้อยกว่า 50 ไร่ 5. กรณีเป็นประปา ต้องมีขนาดความจุไม่น้อยกว่า 50 ลบ.ม.	

3. โครงการในพื้นที่พัฒนาพิเศษ หรือวัตถุประสงค์พิเศษ

เป็นโครงการที่ดำเนินการในพื้นที่โครงการพระราชดำริ หรือพื้นที่สำคัญที่ถูกคัดเลือกให้เป็นพื้นที่ส่งเสริม
การท่องเที่ยวในระดับสำคัญมากหรือพื้นที่ส่งเสริมพิเศษตามนโยบายของรัฐบาล หรือกระทรวงที่เกี่ยวข้อง
หรือตามแผนพัฒนาจังหวัด โดยความเห็นชอบของผู้ว่าราชการจังหวัดฯ

ทั้งนี้ให้นายก อบจ. โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับจังหวัด จัดทำ
ข้อเสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัด

4. การจัดกลุ่มและการจัดลำดับความสำคัญของโครงการเกินศักยภาพ

คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอ จัดแยกบัญชีโครงการในแต่ละกลุ่มโครงการออกเป็น

1. **บัญชี ก.** (โครงการที่มีความสำคัญ และหรือมีความจำเป็นเร่งด่วนสำคัญ 10 ลำดับแรก)
2. **บัญชี ข.** (โครงการที่มีความสำคัญรองลงมาที่เหลือทั้งหมด)

โดยแยกหมวดหมู่ของโครงการออกเป็นด้านต่างๆ ดังนี้

- 4.1 โครงการด้านโครงสร้างพื้นฐาน
- 4.2 โครงการด้านการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรและการอุปโภคบริโภค
- 4.3 โครงการด้านการบริหารจัดการและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 4.4 โครงการด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว
- 4.5 โครงการด้านการศึกษา
- 4.6 โครงการด้านการจัดระเบียบชุมชนและการรักษาความสงบเรียบร้อยในสังคม
- 4.7 โครงการด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีศาสนาและภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 4.8 โครงการด้านสาธารณสุขและการพัฒนาคุณภาพชีวิต

5. โครงการเกินศักยภาพของเทศบาลและ อบต. ที่ไม่เข้าลักษณะหลักเกณฑ์ตามที่กำหนด

ให้คณะกรรมการประสานแผนระดับอำเภอรวบรวมส่ง อบจ. เพื่อรวบรวมส่งให้หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องต่อไป เช่น สำนักงานทางหลวงชนบท ,สำนักงานโยธาธิการและผังเมือง ,กรมชลประทาน ,กรมทรัพยากรน้ำฯ ฯลฯ เป็นต้น ให้จัดทำแยกเป็น**บัญชี ค**

.....

กำหนดระยะเวลาการเสนอโครงการที่เกินศักยภาพ (ตามมติที่ประชุมเมื่อวันที่ 26 ก.พ. 2550)

รายการ	ระยะเวลา				
	มี.ค. 50	เม.ย. 50	พ.ค. 50	มิ.ย. 50	ก.ค. 50
- อปท.จัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.2551-2553)					
-อบต./เทศบาล ประกาศใช้แผนฯ					
-อบต./เทศบาล ส่งโครงการเกินศักยภาพต่อ คกก.ประสาน แผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอ					
-คกก.ประสานแผนฯระดับอำเภอส่งโครงการที่เกินศักยภาพต่อ คกก.ประสานแผนฯระดับจังหวัด					
- อบจ.จัดทำประชาคมระดับอำเภอ					
-อบจ.จัดทำประชาคมจังหวัด					
-อบจ.ให้นำร่างแผนฯ เสนอคณะกรรมการต่าง ๆ					
-อบจ. ประกาศใช้แผนฯ					
-อบจ.เสนอโครงการที่เกินศักยภาพต่อ คกก.ประสานแผนฯ ระดับจังหวัด					
- คกก.ประสานแผนระดับจังหวัดเสนอโครงการที่เกินศักยภาพ ต่อ กบจ.					

หมายเหตุ ตามระเบียบฯ การจัดทำแผนพัฒนาสามปีของ อปท. จะต้องทำให้แล้วเสร็จภายในเดือนมิถุนายน แต่เนื่องจากว่า กบจ. ต้องจัดทำและทบทวนแผนฯ ประจำปี 2551 ต่อกระทรวงฯ ภายในสิ้นเดือนมิถุนายน 2551